C/2024/6863

28.11.2024

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Vodík – infraštruktúra, potreby rozvoja, financovanie, využívanie a obmedzenia

(stanovisko z vlastnej iniciatívy)

(C/2024/6863)

Spravodajca: **Thomas KATTNIG**

Poradca	Joel TÖLGYES (za spravodajcu skupiny II)
Rozhodnutie plenárneho zhromaždenia	18. 1. 2024
Právny základ	článok 52 ods. 2 rokovacieho poriadku
Príslušná sekcia	sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť
Prijaté v sekcii	18. 7. 2024
Prijaté na plenárnom zasadnutí	18. 9. 2024
Plenárne zasadnutie č.	590
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	171/0/2

1. Závery a odporúčania

1.1. EHSV uznáva význam rýchleho zavádzania vodíka z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkového vodíka pre budúci energetický systém aj pre hospodársky a sociálny blahobyt EÚ vrátane jej konkurencieschopnosti voči iným hospodárskym regiónom. Vzhľadom na značné výzvy spojené s vytváraním ponuky a dopytu i budovaním infraštruktúry sa vodík musí v prvom rade využívať na akumuláciu energie a v takých odvetviach, ktoré sa ťažko elektrifikujú.

1.2. Vzhľadom na klimatické ciele EÚ a v súlade s kritériami financovania Európskej vodíkovej banky by financovanie z verejných zdrojov malo byť prípustné v prvom rade v súvislosti s vodíkom z obnoviteľných zdrojov, ako ho Komisia vymedzuje v delegovanom nariadení (EÚ) 2023/1184 ([1]). EHSV však uznáva, že najmä v prechodnom období sa budú musieť využívať iné formy vodíka a plynov z obnoviteľných zdrojov, nízkouhlíkového vodíka a nízkouhlíkových plynov, ktoré sú vymedzené v balíku opatrení pre trh s vodíkom a dekarbonizovaným plynom.

1.3. Okrem zabezpečenia ekologických kritérií musia certifikačné systémy zaručiť aj sociálne normy. Tieto normy musia zahŕňať vhodné a bezpečné pracovné podmienky a dodržiavanie pracovných, sociálnych a odborových práv. Systémy certifikácie a overovania musí uplatňovať nejaký ústredný orgán EÚ a nesmú sa nahrádzať účasťou spoločností na dobrovoľných certifikačných systémoch.

1.4. EHSV uznáva, že pre rýchle zavádzanie vodíka z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkového vodíka je dôležitá potrubná infraštruktúra. Keďže budovanie prepravnej infraštruktúry si vyžiada značné náklady, EHSV zdôrazňuje význam efektívneho vyčleňovania zdrojov. Bude si to vyžadovať inteligentné a integrované plánovanie vrátane cezhraničného plánovania a regulačný režim, ktorý umožní potrebné investície do infraštruktúry a zároveň podporí environmentálnu udržateľnosť energetickej sústavy ako celku a ochráni užívateľov siete pred nadmernými sieťovými poplatkami.

([1]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2023/1184 z 10. februára 2023, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 vypracovaním metodiky Únie, ktorou sa stanovujú podrobné pravidlá výroby kvapalných a plynných palív v doprave z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu (Ú. v. EÚ L 157, 20.6.2023, s. 11).

1.5. EHSV uznáva, že keby sa prevádzkovateľom plynárenských sietí umožnilo prevádzkovať vodíkové siete, mohli by vzniknúť synergie, pokiaľ ide o know-how a kvalifikovaných zamestnancov. Znamená to však, že terajší zamestnanci budú musieť absolvovať zodpovedajúce školenia a v záujme udržania pracovnej sily bude treba zabezpečiť dobré pracovné podmienky. Napríklad prevádzkovatelia sietí musia byť viazaní zaužívanými kolektívnymi zmluvami a na prilákanie kvalifikovanej pracovnej sily je potrebné zlepšiť pracovné podmienky. EHSV požaduje účinný a presvedčivý sociálny dialóg v plynárenskom odvetví na európskej a národnej úrovni.

1.6. Vzhľadom na rastúce poplatky za využívanie plynárenskej siete v dôsledku dekarbonizácie energetickej sústavy a následný pokles jej využívania je určite potrebné vyhnúť sa ďalšiemu zaťaženiu používateľov sietí v podobe krížového subvencovania vodíkových sietí. Je to obzvlášť dôležité, pretože budúci používatelia vodíkovej sieťovej infraštruktúry (t. j. konkrétne priemyselné odvetvia) sa výrazne líšia od súčasných používateľov plynárenských sietí (priemysel, malé a stredné podniky, domácnosti). Preto je dôležité v čo najväčšej miere uplatňovať zásadu „používateľ platí“, a teda zabezpečiť, aby vodíkovú infraštruktúru financovali predovšetkým jej používatelia vrátane tých, ktorí do siete dodávajú vodík z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkový vodík.

1.7. Najmä v počiatočných fázach zavádzania vodíkovej infraštruktúry by štátne financovanie mohlo dopĺňať financovanie používateľmi, získavané formou sieťových poplatkov. Konkrétnejšie povedané, štátne financovanie by mohlo pomôcť rozložiť sieťové náklady v priebehu času. Je však dôležité, aby takéto financovanie bolo na primeranej úrovni, založené na posúdení nákladov a prínosov a aby sa vo veľkej miere zachovala zásada „používateľ platí“. Budúci používatelia siete budú musieť znášať primeraný podiel nákladov na rozvoj infraštruktúry. Je potrebné vyhnúť sa takým finančným nástrojom, ktoré spôsobujú, že verejný sektor znáša nadmerné riziká, kým zisky z využívania plynárenskej infraštruktúry plynú do súkromných rúk. Okrem toho by sa plynovody, ktoré sú spoločným európskym záujmom, mali aspoň čiastočne financovať zo spoločných finančných zdrojov. Mala by sa preto rozšíriť taká podpora, aká sa v súčasnosti poskytuje v rámci zoznamu projektov spoločného záujmu. V každom prípade musí byť verejná finančná podpora viazaná na sociálno-ekologické podmienky.

2. **Súvislosti**

2.1. Okrem elektrifikácie sa bude do určitej miery musieť využívať vodík z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkový vodík, ako ho Komisia vymedzuje v delegovanom nariadení (EÚ) 2023/1184 a balíku opatrení pre trh s vodíkom a dekarbonizovaným plynom. Týka sa to napríklad výrobných procesov, ktoré sa ťažko elektrifikujú a v ktorých je vodík z obnoviteľných zdrojov potrebný ako výrobný faktor, napríklad v oceliarskom, chemickom a cementárenskom priemysle, ako aj udržateľných palív pre leteckú, nákladnú a námornú dopravu. Aj na transformáciu terajšej elektroenergetiky na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov bude potrebné využívať vodík z obnoviteľných zdrojov. Keďže výroba elektriny z obnoviteľných zdrojov je nestála, vodík z obnoviteľných zdrojov môže zohrávať úlohu pri sezónnej akumulácii elektrickej energie.

2.2. Bezpečnosť dodávok v energetickej sústave, rozhodnutia o výrobe a umiestnení, a teda aj pracovné miesta, závisia od úspechu zvyšovania výroby a distribúcie v Európe. V tejto súvislosti EHSV odkazuje aj na svoje stanovisko o Európskej vodíkovej banke.

2.3. Väčšie používanie vodíka so sebou prináša mnoho neistôt na strane ponuky aj dopytu. Tieto neistoty sú vzájomne závislé a existujú nielen v EÚ, ale aj celosvetovo. Do roku 2050 sa celosvetová inštalovaná kapacita elektrolýzy v porovnaní so súčasnosťou bude musieť zvýšiť 6 000- až 8 000-násobne, pričom kapacita výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov bude musieť narásť desaťnásobne.

2.4. S dovozom vodíka súvisia aj otázky týkajúce sa možnosti vyhnúť sa závislosti od niektorých krajín mimo EÚ, ako aj pracovných a výrobných podmienok a vplyvu na energetickú bezpečnosť v týchto krajinách.

2.5. Regióny s najväčším potenciálom výroby vodíka nie sú zároveň regiónmi s najväčším dopytom po vodíku. Ponuka vodíka (vrátane dovozu) aj dopyt po ňom sú preto vo veľkej miere závislé od budúcej vodíkovej infraštruktúry. V EÚ prevláda preprava vodíkovými sieťami, takže môže byť potrebné prispôsobiť existujúce plynovody na prepravu vodíka alebo vybudovať nové. EHSV poukázal na význam cezhraničnej energetickej infraštruktúry v stanovisku TEN/823. Okrem toho sa ponuka a dopyt môžu líšiť aj v závislosti od času výroby a času použitia. Budovanie vodíkovej infraštruktúry by preto malo zahŕňať aj vytvorenie zásobníkov.

2.6. Energetická infraštruktúra je v súčasnosti často financovaná z užívateľských poplatkov. Podľa dohody o balíku opatrení pre vnútorný trh s plynom dosiahnutej v trialógu to bude platiť aj o budúcich vodíkových sieťach, čiže náklady na investície, prevádzku a údržbu budú znášať užívatelia siete ([2]). Výhodou tejto formy financovania je teda to, že ak je správne navrhnutá, odráža skutočné využitie.

2.7. Sú však problémy s rozdelením nákladov na financovanie vodíkových sietí v čase. Na začiatku bude vysoké náklady znášať malý počet používateľov, čo nepredstavuje priaznivé podmienky na zavádzanie výroby a používania vodíka.

2.8. Okrem toho sú v súčasnosti ťažké podmienky aj pre investície do ekologickej transformácie, napr. investície do energetickej infraštruktúry alebo elektrolyzérov. Keďže centrálne banky zvýšili úrokové sadzby v reakcii na nárast inflácie, zvyšujú sa aj kapitálové náklady.

2.9. Európsky dvor audítorov vo svojej poslednej správe poukazuje na to, že ciele Európskej komisie v oblasti výroby a využívania vodíka z obnoviteľných zdrojov do roku 2030 sú príliš ambiciózne ([3]). Audítori vyzývajú Komisiu, aby aktualizovala svoju vodíkovú stratégiu, najmä aby po posúdení súčasného stavu prijala strategické rozhodnutia o ďalšom postupe bez vytvárania nových strategických závislostí, vymedzila plán EÚ a monitorovala pokrok, získala spoľahlivé údaje o financovaní členskými štátmi a zodpovedajúcim spôsobom posúdila primeranosť systémov financovania z prostriedkov EÚ, monitorovala schvaľovacie postupy v členských štátoch a prijala jasné rozhodnutie o podporných a koordinačných opatreniach spolu s vodíkovým odvetvím a pre toto odvetvie. EHSV víta túto správu a považuje ju za potvrdenie svojich úvah o vytvorení trhu s vodíkom. Je potrebné posilniť celý hodnotový reťazec a zabezpečiť potrebné investície. Vodík sa okrem toho musí uprednostniť v tých odvetviach, v ktorých je to najnaliehavejšie potrebné, keďže nebude k dispozícii toľko vodíka, koľko Komisia pôvodne očakávala.

3. **Všeobecné pripomienky**

3.1. EHSV sa domnieva, že rýchle zavádzanie vodíka je mimoriadne dôležité. Je preto potrebné rozšíriť výrobu elektrolyzérov a požadovanú výrobu elektrickej energie z čistých zdrojov, mať primeranú infraštruktúru, zabezpečiť spravodlivé rozdelenie súvisiacich nákladov a efektívne využívať finančné zdroje aj samotný vodík.

3.2. Vzhľadom na obmedzenú dostupnosť a už aj tak značné problémy s vytváraním ponuky, dopytu a infraštruktúry bude potrebné zaujať nákladovo a zdrojovo efektívny prístup. Znamená to, že využívanie vodíka musí byť najprv zamerané na tie oblasti, ktoré sa ťažko elektrifikujú.

3.3. EHSV sa domnieva, že v záujme dosiahnutia klimatických cieľov by sa mal byť v prvom rade používať vodík z obnoviteľných zdrojov, ako ho Komisia vymedzuje v delegovanom nariadení (EÚ) 2023/1184 a balíku opatrení pre trh s vodíkom a dekarbonizovaným plynom. Zároveň uznáva, že sú aj iné postupy výroby nízkouhlíkového vodíka, ktoré budú potrebné v prechodnom období, keďže v tomto období dopyt po vodíku s najväčšou pravdepodobnosťou prekročí jeho ponuku. Preto nabáda k tomu, aby sa hodnotenie verejného financovania iných nízkouhlíkových výrobných postupov uskutočnilo v tom období. Verejné financovanie by sa v každom prípade malo poskytovať len na výrobné procesy s takou celkovou intenzitou emisií (vrátane nepriamych emisií), ktorá je porovnateľná s výrobou vodíka z obnoviteľných zdrojov. Keďže budúci dopyt po vodíku bude čiastočne pokrývaný dovozom, uprednostňovanie vodíka z obnoviteľných zdrojov sa musí rozšíriť aj na dovážaný vodík.

3.4. EHSV sa domnieva, že pri dovoze vodíka a uzatváraní dohôd s krajinami mimo EÚ potrebných na tento účel sa musia rešpektovať európske hodnoty. V praxi sa musia zaručiť spravodlivé a bezpečné pracovné podmienky a dodržiavanie pracovných, sociálnych a odborových práv. Okrem toho sa v tomto procese musí zohľadniť geografická realita (napr. výrobné a vývozné spôsobilosti a kapacity krajiny) a ciele strategickej autonómie EÚ.

([2]) Pozri predbežnú dohodu o nariadení o vnútornom trhu s plynom a predbežnú dohodu o smernici o vnútornom trhu s plynom.

([3]) *Priemyselná politika EÚ v oblasti obnoviteľného vodíka – Právny rámec je viac-menej prijatý, je čas pozrieť sa na realitu*, osobitná správa Európskeho dvora audítorov, 11/2024.

3.5. Jedným zo spôsobov presadzovania noriem v oblasti klímy, životného prostredia a ochrany pracovníkov v súvislosti s vodíkom by mohli byť osobitné sociálno-ekologické záruky pôvodu vodíka. Je dôležité, aby takéto záruky zahŕňali povinné požiadavky s cieľom zabrániť zneužívaniu a zabezpečiť, že vodík certifikovaný ako „vodík z obnoviteľných zdrojov“ bude skutočne spĺňať sociálne a ekologické kritériá, ktoré sa ešte musia stanoviť. Hoci smernica RED III teraz obsahuje jasné pravidlá klasifikácie vodíka z obnoviteľných zdrojov, v prípade dovozu vodíka je tento postup stále nejasný. Podľa názoru EHSV je dôležité, aby záruky pôvodu odrážali skutočné využívanie elektriny z obnoviteľných zdrojov na výrobu vodíka tak, že bude zabezpečená fyzická a časová blízkosť medzi výrobou elektrickej energie a výrobou vodíka, a aby sa neopomínali iné oblasti využívania elektriny vyrábanej z obnoviteľných zdrojov. EHSV sa domnieva, že EÚ by mala v čo najväčšej miere ísť príkladom jasnými jednotnými pravidlami, aby sa stala svetovým lídrom. Systémy certifikácie a overovania musí príslušný ústredný orgán EÚ uplatňovať aj na dovoz a nesmú sa nahrádzať účasťou spoločností na dobrovoľných certifikačných systémoch.

3.6. Vodík bude v budúcnosti zohrávať dôležitú úlohu aj pri stabilizácii elektrizačnej sústavy. V závislosti od počasia a ročných období bude často prebytok elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov, ale vodík sa v takýchto prípadoch môže použiť na akumuláciu energie. Okrem toho sa výroba vodíka môže využívať aj na stabilizáciu elektrickej siete, ako sa uvádza v stanovisku TEN/827. Môže sa tým zmenšiť potreba rozširovať elektrizačnú sústavu, takže náklady na toto rozširovanie klesnú.

3.7. Premena existujúcej plynárenskej infraštruktúry a rozšírenie vodíkovej infraštruktúry si vyžadujú značné investičné náklady. Aby sa minimalizovali ekonomické náklady, musí sa postupovať efektívne z hľadiska nákladov i zdrojov. Bude si to vyžadovať inteligentné a integrované plánovanie, a to aj cezhranične (pozri stanovisko TEN/823). Toto plánovanie treba koordinovať s inými relevantnými strategickými plánmi, ako sú stratégie dekarbonizácie priemyslu a energeticky zamerané územné plánovanie, a malo by byť vždy predmetom posúdenia nákladov a prínosov.

3.8. EHSV zdôrazňuje význam účinnej účasti občanov, ako to uvádza v stanovisku TEN/827, aby sa zaistila väčšia akceptácia budovania vodíkovej infraštruktúry vrátane elektrolyzérov a zväčšenia kapacít výroby elektrickej energie.

3.9. Podobne ako elektrické a plynárenské siete aj vodíkové siete vytvárajú prirodzený monopol, ktorý prevádzkovateľom sietí poskytuje monopolnú silu, čo im umožňuje stanovovať prehnané užívateľské poplatky. Preto je potrebná regulácia na zabezpečenie vysokej úrovne bezpečnosti dodávok a primeranej kompenzácie prevádzkovateľov sietí, ktorá umožní potrebné investície do infraštruktúry a zároveň podporí environmentálnu udržateľnosť celého energetického systému. Regulácia musí okrem toho chrániť užívateľov siete pred prehnanými poplatkami a zabezpečiť, aby činnosti prevádzkovateľov sietí boli nákladovo efektívne, čím sa zabezpečí cenová dostupnosť, ako to nedávno zopakoval Európsky dvor audítorov ([4]).

3.10. Ak by vodíkové siete v budúcnosti prevádzkovali podniky, ktoré už prevádzkujú plynárenské siete, mohlo by to znamenať výhodné synergie, ak bude k dispozícii know-how a primerane kvalifikovaní zamestnanci. Znamená to však, že terajší zamestnanci budú musieť absolvovať zodpovedajúce školenia a v záujme udržania pracovnej sily bude treba zabezpečiť dobré pracovné podmienky. Napríklad prevádzkovatelia sietí musia byť viazaní kolektívnymi zmluvami zodpovedajúcimi zvyklostiam (pozri stanovisko TEN/827). Okrem toho sú na získanie kvalifikovanej pracovnej sily potrebné atraktívne a kvalitné pracovné podmienky. Mohlo by sa to dosiahnuť zavedením opatrení zameraných na vyváženejšie zastúpenie mužov a žien, opatrení na zabezpečenie kvality v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci, presadzovaním pracovných predpisov a zriadením zamestnaneckých rád. Sociálny dialóg EÚ je tu dôležitým zdrojom, ktorý sa má posilniť vyhlásením zo stretnutia vo Val Duchesse. Opatrenia v oblasti sociálneho partnerstva posilňujú hospodárstvo a sociálnu súdržnosť. EHSV preto požaduje účinný a zmysluplný sociálny dialóg v plynárenskom odvetví na európskej a národnej úrovni.

([4]) *V dodávkach plynu do EÚ pretrvávajú úniky*, noviny Európskeho dvora audítorov, 24. júna 2024.

3.11. Popri výhodách synergií však táto dvojitá operácia môže viesť ku krížovému subvencovaniu, keď sa prevádzkové náklady a náklady na údržbu budú financovať financovaním plynárenskej siete. Návrh nariadenia o vnútornom trhu s plynom vypracovaný na základe trialógu by za určitých okolností umožnil takéto krížové subvencovanie. Je to problematické, pretože skupiny používateľov vodíkovej infraštruktúry sa veľmi líšia od skupín používateľov plynárenskej infraštruktúry: menšie podniky a domácnosti nebudú v budúcnosti vodík využívať, ale ak dôjde ku krížovému subvencovaniu, budú prispievať na náklady na vodíkovú infraštruktúru. V nadchádzajúcich rokoch budú užívatelia plynárenských sietí v každom prípade znášať rastúce sieťové poplatky, keďže v dôsledku zmenšenia rozsahu plynárenských sietí a postupného upúšťania od používania plynu bude musieť náklady na infraštruktúru plynárenskej siete znášať čoraz menší počet užívateľov. Tento aj z hľadiska ochrany spotrebiteľov znepokojujúci trend je obzvlášť problematický pre tých používateľov, ktorí čelia prekážkam pri uskutočňovaní zmien (napr. nájomníci alebo domácnosti s nízkymi príjmami si nemôžu dovoliť nahradiť svoj vykurovací systém). Preto je dôležité v čo najväčšej miere uplatňovať zásadu „používateľ platí“, a teda zabezpečiť, aby vodíkovú infraštruktúru financovali predovšetkým jej používatelia. V súvislosti s tým bude potrebné jednoznačne regulačne oddeliť investičný kapitál.

3.12. Zásada „používateľ platí“ takisto znamená, že infraštruktúru majú financovať nielen spotrebitelia, ale aj dodávatelia do siete, keďže v súčasnej fáze zavádzania vodíka je jasné, že dodávatelia aj spotrebitelia vodíka sú od infraštruktúry závislí. EHSV zastáva názor, že príliš nerovnomerné rozdelenie nákladov na elektrizačnú sústavu medzi dodávateľov a spotrebiteľov v celej EÚ treba považovať za negatívny príklad, ako sa uvádza v stanoviskách TEN/823 a TEN/827. Poplatky za používanie siete sa preto musia uplatňovať nielen na odber zo siete, ale aj na dodávky do nej, pričom sa musí zohľadniť rovnováha v súlade so zásadou „používateľ platí“.

3.13. Financovanie začínajúcich podnikov z daňových príjmov (aj čiastočné) najmä v počiatočných fázach zavádzania vodíkovej infraštruktúry môže byť tiež súčasťou holistického riešenia a pomôcť pri postupnom rozložení sieťových nákladov. Takáto podpora by mohla odrážať celkový hospodársky záujem o rozširovanie vodíkovej infraštruktúry. Je však dôležité, aby takéto financovanie bolo na primeranej úrovni, založené na posúdení nákladov a prínosov a aby sa vo veľkej miere zachovala zásada „používateľ platí“. Treba sa vyhnúť takým finančným nástrojom, ktoré spôsobujú, že verejný sektor znáša nadmerné riziká, kým zisky z využívania plynárenskej infraštruktúry plynú do súkromných rúk. Pri verejnom financovaní musí byť pre verejné orgány zabezpečená primeraná návratnosť investícií.

3.14. Energetická transformácia a potrebné investície do vodíkového odvetvia sa spomaľujú v dôsledku prudko zvýšených kapitálových nákladov spôsobených vyššími úrokovými sadzbami. Európska centrálna banka (ECB) má v tomto smere možnosť zasiahnuť, pretože podpora energetickej transformácie v eurozóne a v celej EÚ patrí do mandátu ECB. S ekologickým diferencovaným úverovým systémom má ECB k dispozícii potenciálne účinný nástroj na podporu energetickej transformácie a dosiahnutie svojho primárneho cieľa, ktorým je cenová stabilita. Tento nástroj sa môže použiť vo forme ekologickejšej verzie predtým úspešného nástroja „cielené dlhodobejšie refinančné operácie“ (TLTRO) ([5]), ako to navrhla sieť centrálnych bánk NGFS a ako sa to zohľadnilo v preskúmaní stratégie ECB. Tento nástroj umožňuje ECB ponúkať bankám ako hlavným poskytovateľom úverov v Európe dlhodobé financovanie za atraktívnych podmienok, a tým stimulovať poskytovanie bankových úverov reálnej ekonomike. EHSV preto podporuje úsilie ECB o vytvorenie ekologického nástroja TLTRO na podporu energetickej transformácie bez toho, aby to ovplyvnilo primárny cieľ cenovej stability.

3.15. Vzhľadom na významný vplyv regulácie a financovania vodíkových sietí na prerozdeľovanie a makroekonomiku musia byť do demokratického postupu vymedzenia tejto regulácie a financovania zapojené príslušné zainteresované subjekty. Keďže plynárenské siete sa často premenia na vodíkové siete, musia byť zapájaní aj zástupcovia používateľov plynárenských sietí, napríklad sociálni partneri. Kriticky treba vnímať väčší dôraz na sieťové predpisy, o ktorých sa diskutuje v kontexte balíka opatrení pre vnútorný trh s plynom, pretože sa ním nezabezpečí dostatočné zapojenie príslušných zainteresovaných subjektov a prevádzkovateľom sietí a Komisii sa poskytne príliš veľká rozhodovacia právomoc. Súčasný postup uplatňovaný v odvetví zemného plynu by sa mal stanoviť aj vo vodíkovom odvetví. Dá sa to dosiahnuť posilnením právomocí národných energetických regulačných orgánov tak, aby dohliadali na vznikajúci trh s vodíkom a prehodnocovali vodíkové sadzby z hľadiska záujmov koncových spotrebiteľov.

([5]) van 't Klooster, J., van Tilburg, R.: *Targeting a sustainable recovery with Green TLTROs: Green, Targeted and Long-Term Refinancing Operations*, Positive Money Europe & Sustainable Finance Lab, september 2020.

3.16. EHSV považuje za dôležité, aby sa finančná záťaž spojená s rozvojom vodíkovej infraštruktúry vyvažovala na regionálnej úrovni. V prvom rade je preto dôležité, aby tranzitné subjekty znášali primeraný podiel nákladov na potrubnú infraštruktúru. Okrem toho by sa plynovody, ktoré sú spoločným európskym záujmom, mali aspoň čiastočne financovať aj zo spoločných finančných zdrojov. Mala by sa preto rozšíriť taká podpora, aká sa v súčasnosti poskytuje v rámci zoznamu projektov spoločného záujmu. Navyše by sa finančné prostriedky mali sprístupniť v počiatočnom štádiu vývoja projektov, aby sa zväčšili príležitosti na získanie trhového financovania. V tejto súvislosti sa musia rešpektovať sociálno-ekologické podmienky. Okrem toho, že je potrebné dodržiavať kritériá udržateľnosti, EHSV odkazuje na pripomienky uvedené v bode 3.9.

V Bruseli 18. septembra 2024

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Oliver RÖPKE